

1909-ben. Ezután Kövessy Albert pécsi színtársulatához szerződött, onnan dr. Pattek Béla győri színigazgató drámai rendezőnek is szerződött. 1917-től az aradi Nemzeti Színház egyik erőssége volt. 1920-ban Kolozsvárra hívták meg, ahol 8 éven át egyik legkedveltebb tag volt. 1929-ben Kassán működik. Főbb szerepei: Hamlet, Gringoire, Osvald (Kísértetek), Peer Gynt, Ördög, IV. Henrik (Pirandello), Dandin György, Sasfiók, Cyrano, Des Prunelles (Váljunk el), Dr. Rank (Nóra) stb.

Forgó György, Pestvármegye főorvosa, sz. 1787-ben, megh. 48 éves korában, Lovrinban, Torontál vm., 1835. júl. 17-én. A Pesten építendő magyar játékszín javára 2500 váltó forintot hagyományozott.

Forgósülyedő. Ugyanolyan formájú sülyedő, mint a rendes gépezettel működő sülyedő, azzal a különbséggel, hogy a F. körbe forgatható. (V. ö. Sülyedő).

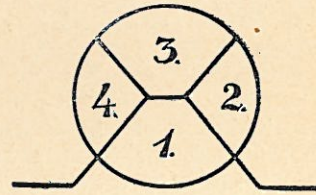
Forgó színpad. Amióta színházat játszanak, állandó gondot okoz rendezőnek és színpad-technikusnak egyaránt, hogy miképpen lehetne a színdarab képeit oly gyorsan változtatni, hogy a díszletezés által előidézett hosszabb szünetek elkerülhetők lehessenek. Köztudomású, hogy hosszú szünetek a közönséget könnyen kizökkentik abból a hangulatból, melyet az eljátszott színdarab teremtett. Hosszú szünetek könnyen a darab megöklőjévé válhatnak. Kézenfekvő a gondolat, hogy technikai megoldások jöhetnek kizárólag számításba, vagyis a színpadgépezetet és a díszletfelépítést kell megfelelően átalakítani.

Ezen törekvésben új irányt jelölt meg Lautenschläger, aki a müncheni Residenz-theaterben úgynevezett forgó színpadot létesített. A forgó színpad lényegében egy kör alakú tárcsa, amely a színpad-nyílás előtt elforoghat. Ezen tárcsára erősítik a képeket oly csoportosításban, amint azt a rendelkezésre álló férőhely megengedi. Ilyen elrendezést mutat 1-ső ábránk.

A forgó színpad a háború előtti időben gyors és nagy elterjedésnek örvendett, mert tagadhatatlanul előnyéhez tartozik a gyors képváltozás lehetősége. A

változások pillanatok alatt elkészülnek, hiszen a körnek csak egy kis elfordítása szükséges ahhoz, hogy más és más kép kerüljön a színpadnyílás elé.

A forgó színpadnak azonban ellenfelei is vannak, sőt vannak hátrányai is. A legnagyobb hátrányok egyike, hogy igen gazdaságtalan helykihasználást biztosít, vagyis a díszletekkel beépíthető körtárcsa csak töredék részét teszi ki az egész színpad területének és ezért korántsem érhetőek el oly távlati hatású képek, mint rendes, láthatárral dolgozó színpadoknál. Nyílt vidéket alig lehet ábrázolni forgó színpadon,

vagy pedig csak egészen elrajzolt perspektívával. A forgó színpad jóformán csak interieur vagy lezárt utca, tér, kertreszek színrehozatalára alkalmas. További hátrány, hogy a meglévő színpad alsó és felső gépezet, sülyesztő stb. igen költséges átalakítás nélkül forgó színpadnál fel nem használható. A forgó színpadnál javarészen a díszleteket is úgy kell megtervezni, hogy azok másképpen mint forgó színpadnál fel nem használhatók. Maga a díszlettervezés is sokkal körülményesebb a forgó színpadnál, rendkívül sok megfontolást igényel a helyelrendezés, perspektíva stb. kérdése. Mindenesetre új irányt mutatott a díszlettervezők számára és hogy ez nem maradt meddő próbálkozás, azt számos forgószínpados megoldásnál, így Reinhardt szenzációs beállításainál, de még a mi Nemzeti Színházunknál is megcsodálhattuk.

A forgó színpad jelzett hátrányait modern színpadok kiküszöbölni igyekeztek, — több-kevesebb sikerrel. A berlini Freie Volksbühne 21 m. átmérőjű forgó színpadjának fele 2 m-el emelhető és ugyanannyival süllyeszthető. A másik fele kis kézi sülyesztőkkel bír. A gyakorlat azt mutatta, hogy ez a kibővített gépezetű forgó színpad sem felel meg a várakozá-